

Mesačný bulletin NBS

December 2020

Vydavateľ

© Národná banka Slovenska

Kontakt

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava
info@nbs.sk

Elektronická verzia

[www.nbs.sk/sk/publikacie/
mesacny-bulletin-nbs](http://www.nbs.sk/sk/publikacie/mesacny-bulletin-nbs)

Materiál bol prerokovaný v Bankovej rade NBS 15. decembra 2020.
Reprodukovanie na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené
s uvedením zdroja.

Obsah

1	Zhrnutie	6
2	Medzinárodné prostredie	9
3	Ekonomika SR	13
3.1	Ekonomická aktivita	13
3.2	Trh práce	19
3.3	Ceny	24
3.4	Úvery a vklady	26
	Základné makroekonomické ukazovatele SR	29
	Zoznam boxov	
Box 1	Dôležitosť dostatočnej ponuky práce na zotavenie ekonomiky	22
	Zoznam tabuliek	
Tabuľka 1	Makroekonomické indikátory zverejnené od predchádzajúceho mesačného bulletinu	8
Tabuľka 2	Vybrané ukazovatele hospodárskeho a menového vývoja SR	29
	Zoznam grafov	
Graf mesiaca	Počet poberateľov dávok v nezamestnanosti	7
Graf 1	Eurozóna – vývoj HDP	9
Graf 2	Eurozóna – zamestnanosť a odpracované hodiny	10
Graf 3	Index ekonomického sentimentu a index zamestnanosti	11
Graf 4	Dôvera v jednotlivých sektoroch	11
Graf 5	Kompozitný Purchasing Managers' Index	12
Graf 6	Vývoj HDP na Slovensku	13
Graf 7	Vývoj HDP v eurozóne	14
Graf 8	Zahraničný obchod	14
Graf 9	Príjmy domácností a ich spotreba	15
Graf 10	Spotreba domácností podľa COICOP	16
Graf 11	Tvorba hrubého fixného kapitálu	16
Graf 12	Vývoj ekonomických ukazovateľov	17
Graf 13	Vývoj ekonomických ukazovateľov	18
Graf 14	Indikátor ekonomického sentimentu	19
Graf 15	Vývoj zamestnanosti podľa odvetví	20
Graf 16	Očakávania zamestnanosti	20
Graf 17	Vývoj priemernej mzdy v ekonomike	21
Graf 18	Vývoj priemernej mzdy vo vybraných odvetviach	21
Graf 19	Štruktúra inflácie	25
Graf 20	Štruktúra čistej inflácie	25

Graf 21	Mesačné toky úverov nefinančným spoločnostiam	26
Graf 22	Vývoj úverov nefinančným spoločnostiam v krajinách eurozóny	27
Graf 23	Mesačné toky úverov domácnostiam	27
Graf 24	Úročenie úverov domácnostiam	28
Graf 25	Vývoj vkladov	28

Zoznam grafov v boxoch

Box 1		
Graf A	Počet cudzincov zamestnaných na Slovensku	22
Graf B	Príspevky k rastu zamestnanosti	23
Graf C	Zamestnávanie cudzincov podľa profesií	23
Graf D	Voľné pracovné miesta a priemyselná výroba	24

Použité skratky

b. c.	bežné ceny
CPI	Consumer Price Index – index spotrebiteľských cien
EA	Euro Area – eurozóna
ECB	Európska centrálna banka
EK	Európska komisia
EONIA	Euro OverNight Index Average – referenčná sadzba pre skutočne realizované jednodňové obchody v eurách
ESA 2010	The European System of National and Regional Accounts – Európsky systém národných a regionálnych účtov v EÚ
EÚ	Európska únia
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate – medzibanková referenčná sadzba v rámci EMU
Fed	Federal Reserve System – centrálna banka USA
FNM	Fond národného majetku
HDP	hrubý domáci produkt
HICP	Harmonised Index of Consumer Prices – harmonizovaný index spotrebiteľských cien
IES	indikátor ekonomického sentimentu
ifo Institute	Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich
MF SR	Ministerstvo financií SR
MMF	Medzinárodný menový fond
NACE	štatistická klasifikácia ekonomických činností
NBS	Národná banka Slovenska
NCB	National Central Bank – národná centrálna banka
p. a.	per annum – za rok
p. b.	percentuálne body
PMI	Purchasing Managers' Indexes – index nákupných manažérov
ROMR	rovnaké obdobie minulého roka
s. c.	stále ceny
s. o.	sezónne očistené
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
ULC	Unit Labour Costs – jednotkové náklady práce
ÚPSVR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚRSO	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VZPS	výberové zisťovanie pracovných síl
ZEW	Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung

Použité symboly v tabuľkách:

- . – Údaj ešte nie je k dispozícii.
- – Údaj sa nevyskytoval / neexistujúci údaj.
- (p) – Predbežný údaj.

1 Zhrnutie

Po výraznom oživení ekonomickej aktivity dochádza v eurozóne koncom roka vplyvom opätovného rozšírenia pandémie a zavedenia opatrení na zamedzenie šírenia koronavírusu k ochladeniu. Dokumentujú to krátkodobé indikátory nálad medzi podnikmi a spotrebiteľmi.

Podobne aj na Slovensku sa ekonomická aktivita začala v októbri znižovať. Po vynikajúcom 3. štvrtroku medzimesačne mierne poklesla produkcia, export aj tržby v ekonomike. Sprísnené opatrenia zamerané na potlačenie šírenia koronavírusu sa negatívne prejavili v zhoršení nálad v ekonomike. Prepadla sa najmä dôvera v službách. V tomto odvetví očakávajú podniky v súvislosti s obmedzeniami nepriaznivý budúci vývoj. Mesačné údaje tak naznačujú pokles ekonomiky v závere tohto roka.

Vplyv prijatých protipandemických opatrení sa prejavil v zamestnanosti aj v mzdách. Zamestnanosť sa v októbri mierne znížila. Vidno to vo viacerých odvetviach, ktoré opatrenia zasiahli najviac. Rovnako rast miezd sa spomalil. Očakávania sa v novembri po uvoľnení opatrení zlepšili, čo je však dočasné a optimizmus koncom roka s opätovným sprísnením opatrení opadne.

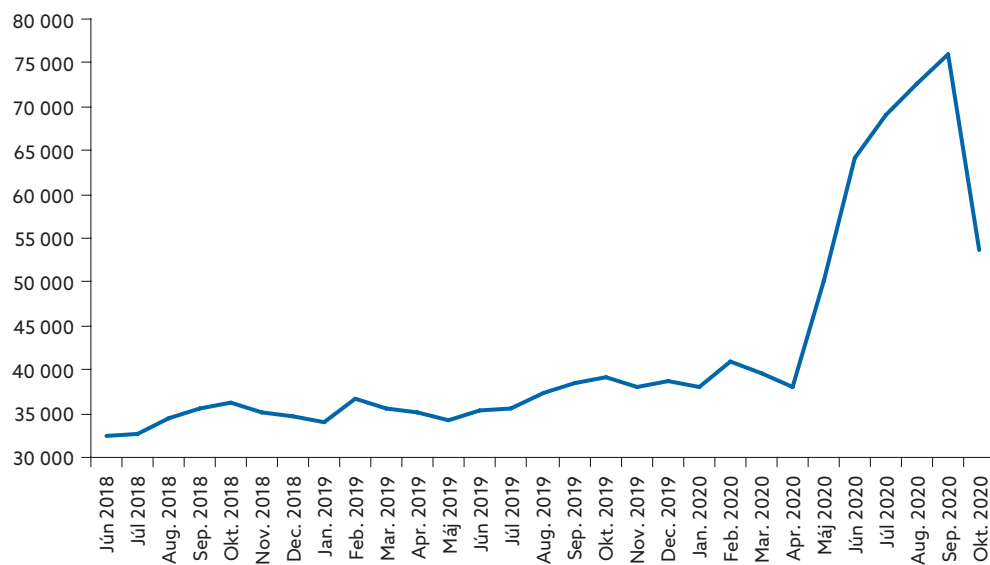
Inflácia sa nepatrne spomalila najmä vplyvom oslabenia čistej inflácie. Pokračovanie klesajúcej čistej inflácie predpokladáme až do polovice budúceho roka.

Úvery sa mierne zrýchlili najmä v sektore nefinančných spoločností. Výpadky v likvidite sa snažili postihnuté podniky nahradzovať externými zdrojmi. Prispievali k tomu aj opatrenia menovej politiky a vládne garancie.

Končí sa obdobie poberania dávky v nezamestnanosti pre prvých evidovaných nezamestnaných, počet poberateľov tejto dávky tak začal klesať. V posledných mesiacoch sa menej ľudí dostávalo do evidencie, keďže zamestnanosť sa v dôsledku čiastočného zotavenia ekonomiky v podstate stabilizovala. Časový posun pravdepodobne zodpovedá administratívnej náročnosti pri prihlasovaní do evidencie nezamestnaných a priznaní podpory v nezamestnanosti.

Graf mesiaca

Počet poberteľov dávok v nezamestnanosti

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 1 Makroekonomické indikátory zverejnené od predchádzajúceho mesačného bulletinu

Indikátor	Jednotka	Obdobie	Aktuálne obdobie	Predchádzajúce obdobie
Eurozóna				
Indikátory dôvery				
PMI	index	november 2020	45,3	50
Indikátor ekonomického sentimentu	dlhodobý priemer = 100	november 2020	87,6	91,1
Ekonomické ukazovatele				
Hrubý domáci produkt	medziročný rast v %, s. c.	2020 Q3	-4,3	-14,7
Index priemyselnej produkcie	medziročný rast v %	september 2020	-6,6	-6,3
Tržby v maloobchode	medziročný rast v %, s. c.	október 2020	4,1	2,5
Miera nezamestnanosti	%	október 2020	8,4	8,5
Inflácia meraná HICP	medziročný rast v %	november 2020	-0,3	-0,3
Cena ropy v USD ¹⁾	úroveň	december 2020	48,3	44,0
Výmenný kurz USD/EUR ¹⁾	úroveň	december 2020	1,209	1,184
Slovensko				
Indikátory dôvery				
Indikátor ekonomického sentimentu	dlhodobý priemer = 100	november 2020	84,6	87,2
Indikátor dôvery v priemysle	saldo odpovedí	november 2020	6,0	3,8
Indikátor spotrebiteľskej dôvery	saldo odpovedí	november 2020	-24,2	-24,7
Ekonomické ukazovatele				
Hrubý domáci produkt	medziročný rast v %, s. c.	2020 Q3	-2,4	-12,1
Tržby celkom	medziročný rast v %, s. c.	október 2020	-3,8	-0,8
Index priemyselnej produkcie	medziročný rast v %	október 2020	-2,5	-0,2
Úvery súkromnému sektoru	medziročný rast v %	október 2020	6,0	5,5
Zamestnanosť	medziročný rast v %	október 2020	-4,5	-4,7
Miera nezamestnanosti ²⁾	%	október 2020	8,2	8,2
Nominálne mzdy ³⁾	medziročný rast v %	október 2020	3,0	5,3
Inflácia meraná HICP	medziročný rast v %	október 2020	1,6	1,4

Zdroj: ŠÚ SR, EK, Markit, Macrobond, výpočty NBS

1) Pre aktuálne obdobie priemer od začiatku mesiaca

2) Sezónne očistenie NBS

3) Len za vybrané odvetvia (bez verejného sektora)

Poznámka: V tabuľke sú hrubo zvýraznené hodnoty s významnou odchýlkou. Na jej výpočet (stanovenie) sa hodnoty makroekonomických indikátorov eurozóny porovnávajú s ich trhovými očakávaniami a hodnoty makroekonomických indikátorov Slovenska, vrátane cien ropy a kurzu, sa porovnávajú s ich trojmesačnými priermi. Spôsob konštrukcie hraničných intervalov pre zvýraznené hodnoty v tabuľke a pre odchýlky v porovnaní s predikciou sa uvádza v [Mesačnom bulletinu NBS, august 2018](#).

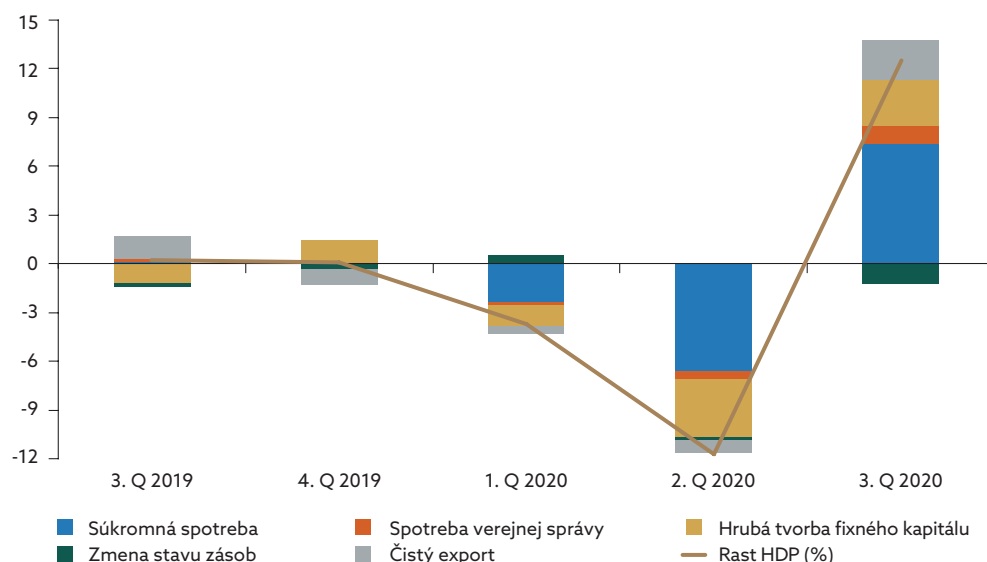
2 Medzinárodné prostredie

Podľa druhého odhadu Eurostatu vzrástol hrubý domáci produkt eurozóny v 3. štvrtroku 2020 o 12,5 % (graf č. 1). Ani tento dynamický rast však nestačil na to, aby kompenzoval výrazný prepád ekonomiky v prvých dvoch štvrtrokoch (kumulatívne o 15 %). Hospodárstvo tak zotrvalo 4,4 % pod predpandemickú úroveň. K rastu HDP v 3. štvrtroku prispel predovšetkým domáci dopyt, najmä súkromná spotreba. Ekonomiku podporil aj investičný dopyt, dynamicky rástli investície do dopravných zariadení, strojov a vybavenia, ale aj stavebné investície. Zvýšila sa tiež spotreba verejnej správy. K rastu ekonomiky prispel aj čistý export, keď rast exportov značne prevýšil dynamiku dovozov. Zvýšil sa predovšetkým export tovarov, kým vývoz služieb rástol miernejšie.

Opatrenia zamerané na zamedzenie šírenia COVID-19 viedli v 1. polroku k výraznému útlmu ekonomickej aktivity. Výrazne to ovplyvnilo trh práce, keď sa zamestnanosť kumulatívne znížila o 3,4 %. Jej výraznejší pokles tlmili opatrenia na podporu trhu práce, predovšetkým schémami skráteného pracovného času. Počet odpracovaných hodín tak poklesol podstatne výraznejšie ako zamestnanosť. Obnovenie ekonomickej aktivity v 3. štvrtroku podporilo rast zamestnanosti aj zvýšenie počtu odpracovaných hodín. V oboch prípadoch však tento rast nepostačoval na dosiahnutie predpandemickej úrovne (graf č. 2).

Graf 1

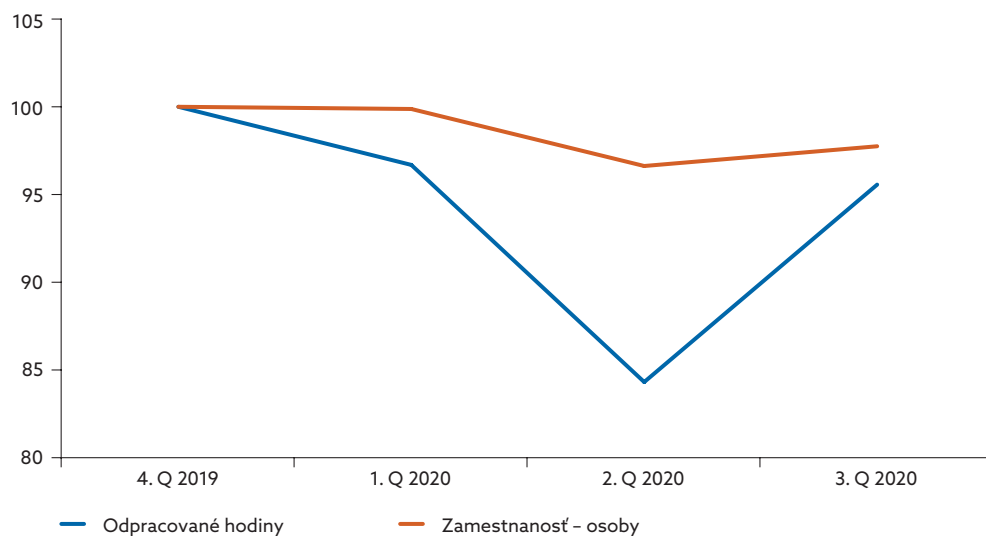
Eurozóna - vývoj HDP (medzištvrtročný rast v %, príspevky v p. b.)

Zdroj: Macrobond, výpočty NBS

Graf 2

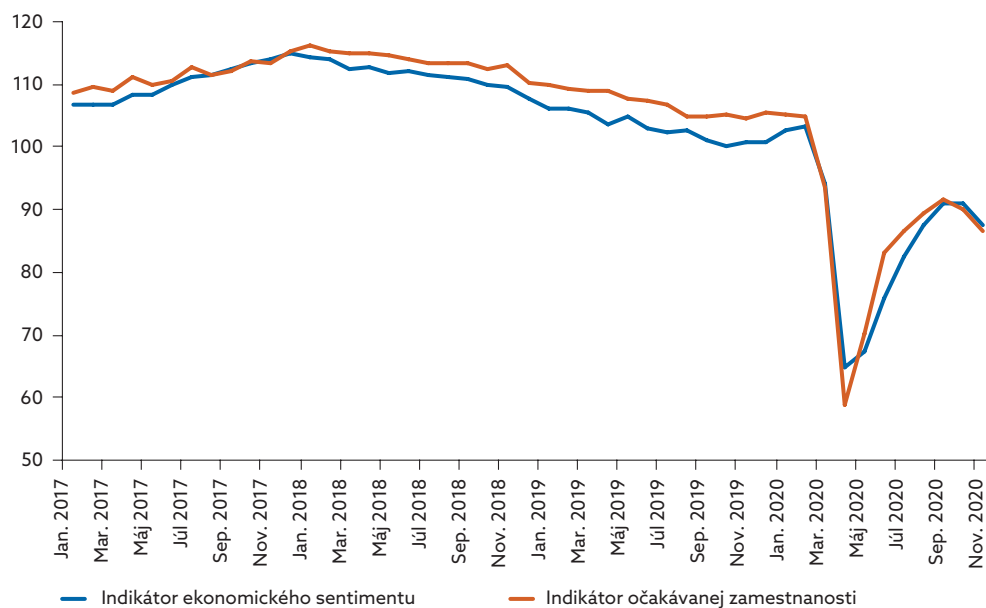
Eurozóna – zamestnanosť a odpracované hodiny (index, 4.Q 2019 = 100)

Zdroj: Macrobond

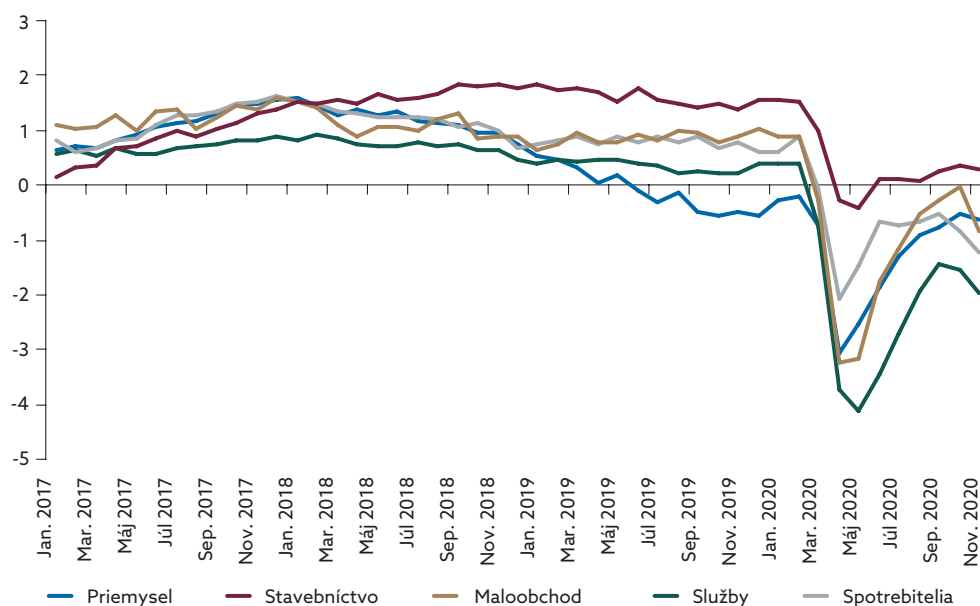
Indikátor ekonomického sentimentu (ESI) poklesol v novembri z 91,1 na 87,6 bodu (graf č. 3) ako dôsledok nárastu prípadov COVID-19 a prijímaných opatrení na zamedzenie jeho šírenia. Tie sa vo viacerých sektoroch hospodárstva premietli do útlmu aktivity. Novembrová úroveň ESI sa však nachádzala výrazne nad minimom z apríla 2020 (64,9). To naznačuje, že dosah súčasných opatrení na ekonomiku by mal byť miernejší. Dôvera poklesla vo všetkých sektoroch (graf č. 4), najvýraznejšie však v sektore služieb a maloobchodu, ktoré najviac zasiahli prijímané opatrenia. V oboch prípadoch sa zhoršili najmä očakávania budúceho vývoja dopytu a objednávok. Poklesla aj spotrebiteľská dôvera, najmä v dôsledku oslabenia vyhlíadok budúcej ekonomickej situácie. Spotrebitelia súčasne signalizovali ďalší očakávaný rast úspor a odkladanie významnejších nákupov, čo naznačuje útlm v spotrebiteľskom dopyte.

Graf 3
Index ekonomického sentimentu a index zamestnanosti

Zdroj: Macrobond

Graf 4
Dôvera v jednotlivých sektoroch (štandardizované saldá odpovedí)

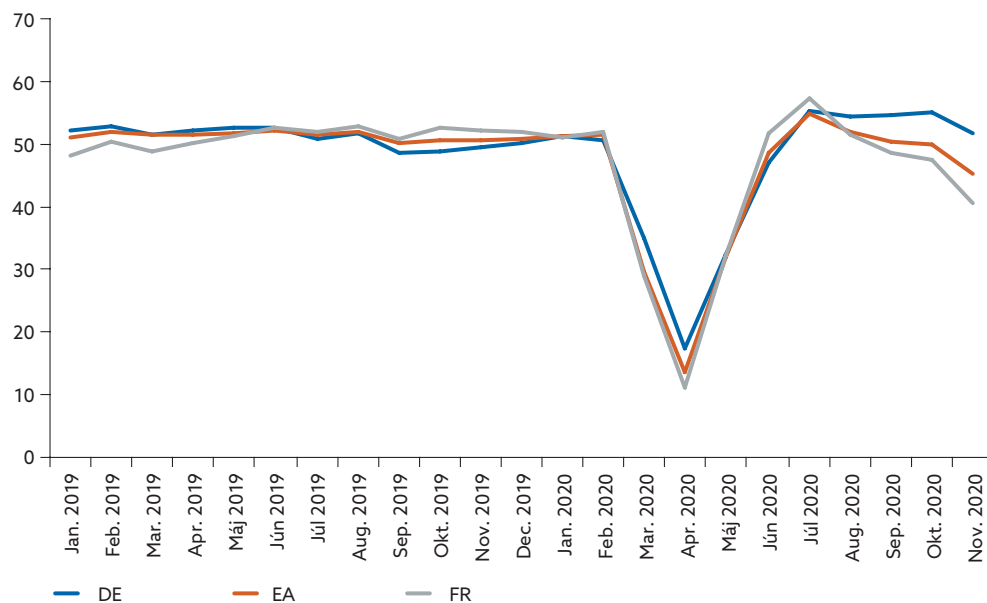

Zdroj: Macrobond, výpočty NBS

Novembrový **Purchasing Managers' Index (PMI)** potvrdil príbrzdovanie ekonomiky eurozóny (graf č. 5). Kompozitný PMI sa znížil z októbrových 50 na 45,1, čo naznačuje dokonca kontrakciu ekonomiky. Zameranie protipandemických opatrení predovšetkým na sektor služieb sa prejavilo vo výraznom prehĺbení prepadu ekonomickej aktivity v tomto sektore. Naopak, napriek miernemu spomaleniu ekonomická aktivita v priem-

selnej výrobe naďalej pomerne dynamicky rástla. Ovplyvnil to najmä priaznivý vývoj priemyselnej výroby v Nemecku. Napriek poklesu aktivity v službách tak kompozitný PMI pre Nemecko naznačoval mierny rast ekonomiky aj v novembri. Vzhľadom na mimoriadne prísne protipandemické opatrenia sa ekonomická aktivita výrazne prepadla vo Francúzsku, kde bol značný pokles v službách sprevádzaný aj znížením aktivity v priemyselnej výrobe.

Graf 5
Kompozitný Purchasing Managers' Index

Zdroj: Macrobond

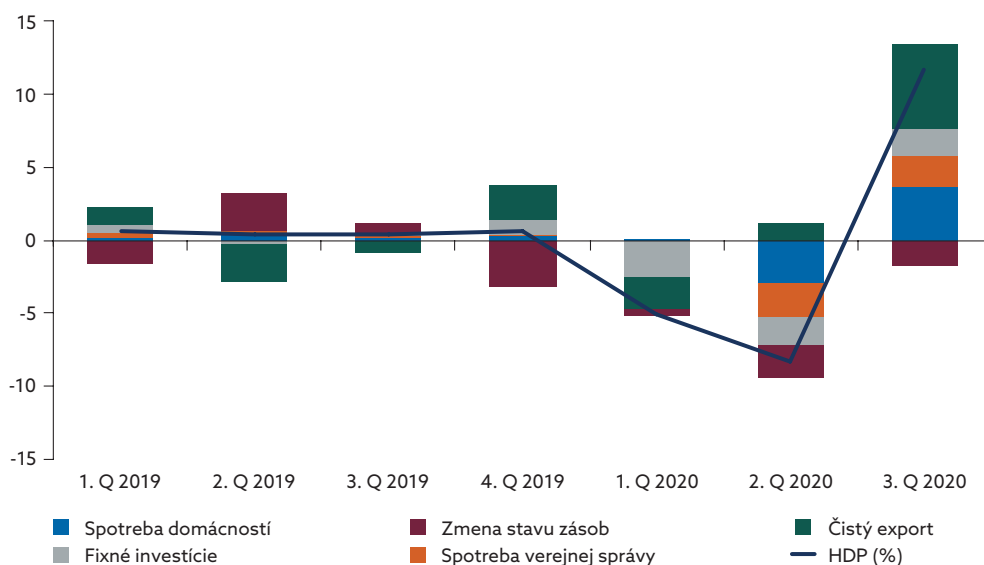
3 Ekonomika SR

3.1 Ekonomická aktivita

Spresnenie rýchleho odhadu HDP potvrdilo relatívne rýchle oživenie ekonomickej aktivity v 3. štvrťroku 2020, keď ekonomika vzrástla o 11,6 % oproti predchádzajúcemu štvrťroku (graf č. 6). Zlepšenie pandemickej situácie počas letných mesiacov umožnilo uvoľniť opatrenia a postupne dobiehať straty z 1. polroka. Podobne rýchle zmazávanie strát a približovanie predkrízovej úrovni vidno v takmer všetkých európskych krajinách (graf č. 7). Avšak s nástupom druhej vlny pandémie na jeseň sa opätovne museli zaviesť určité opatrenia, vplyvom ktorých sa zrejme dobiehanie koncom roka podstatne pribrzdí.

Graf 6

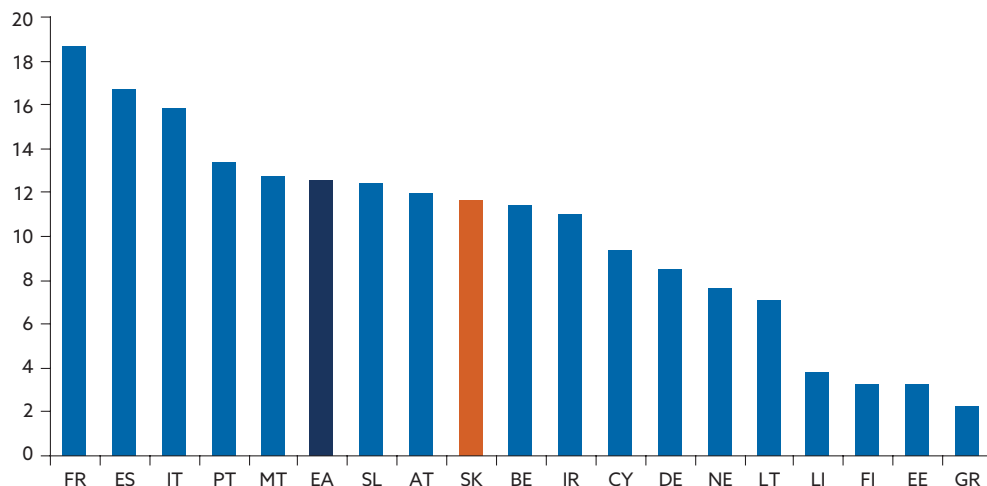
Vývoj HDP na Slovensku (medzištvrtročný rast v %, príspevky v p. b.)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Graf 7

Vývoj HDP v eurozóne (medzištvrtročný rast v %)

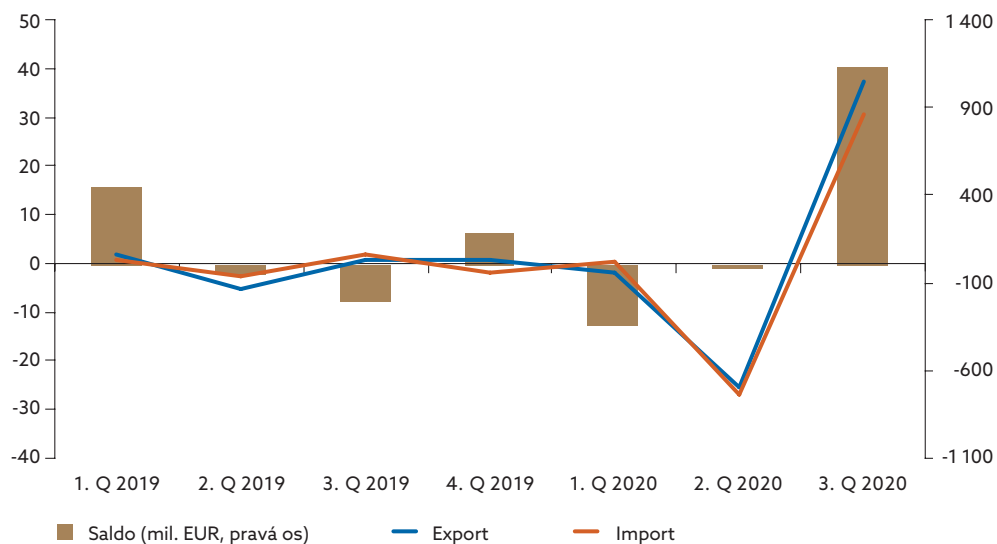

Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

Uvoľnenie opatrení a opätovné otvorenie prevádzok malo pozitívny vplyv na ekonomickú aktivitu. Priemyselné podniky dobiehali zameškanú produkciu z obdobia lockdownu, vďaka čomu **exporty koncom leta zmazali všetky dovtedajšie straty** (rast o 37,2 % medzištvrtročne). Darilo sa najmä automobilovému priemyslu, ktorý bol hlavným exportérom spolu s výrobou elektronických zariadení. Opatrnosť v súvislosti s budúcim vývojom však vidno v pokračujúcom zaostávaní dovozov. Aj tento faktor čiastočne prispel k tomu, že **zahraničný obchod dosiahol vysoké kladné saldo** (graf č. 8) a mal najvýraznejší príspevok k rastu ekonomiky.

Graf 8

Zahraničný obchod (mil. EUR, medzištvrtročný rast v %)

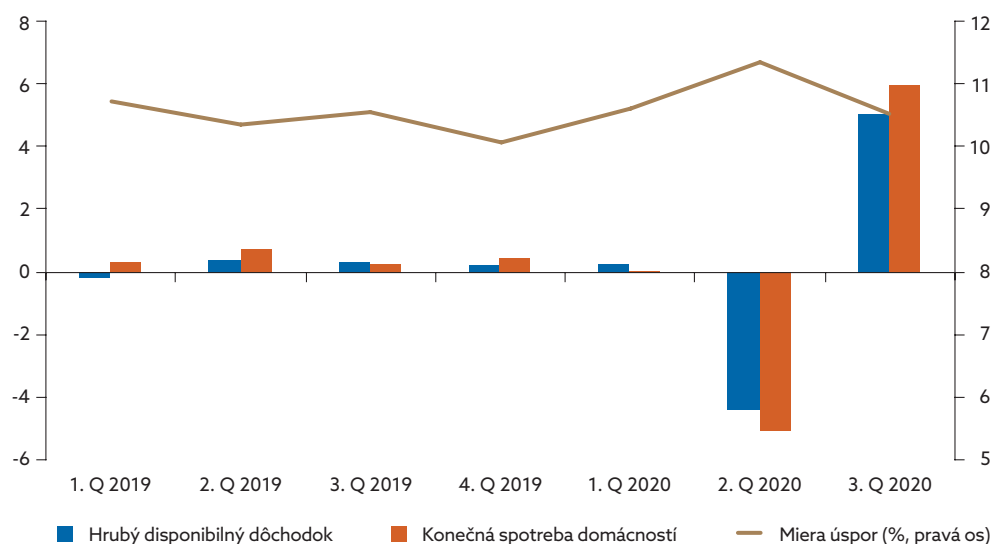

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Domáci dopyt sa taktiež značnou časťou podieľal na raste ekonomiky v 3. štvrťroku 2020. Príjmy domácností sa zvýšili hlavne vplyvom rastu príjmov z práce, ktoré už neboli nahrádzané nižšími sociálnymi dávkami tak ako počas 2. štvrťroka. Umožnilo to domácnostiam obnoviť svoje spotrebné výdavky (rast o 5,9 % medzištvrtročne). Spotrebitelia navyše uskutočňovali aj nákupy tovarov, ktoré z opatrnosti počas lockdownu odkladali, vplyvom čoho sa miera úspor vrátila na úroveň z roku 2019 (graf č. 9). Zlepšenie pandemickej situácie a dovolenkové obdobie do určitej miery pomohlo aj sektoru služieb, neoživil sa však tak výrazne ako ostatné časti ekonomiky. Z jednotlivých položiek spotrebného koša jedine služby súvisiace s cestovným ruchom naďalej zaostávali za minuloročnými úrovňami (graf č. 10).

Graf 9

Príjmy domácností a ich spotreba (medzištvrtročný rast v %)

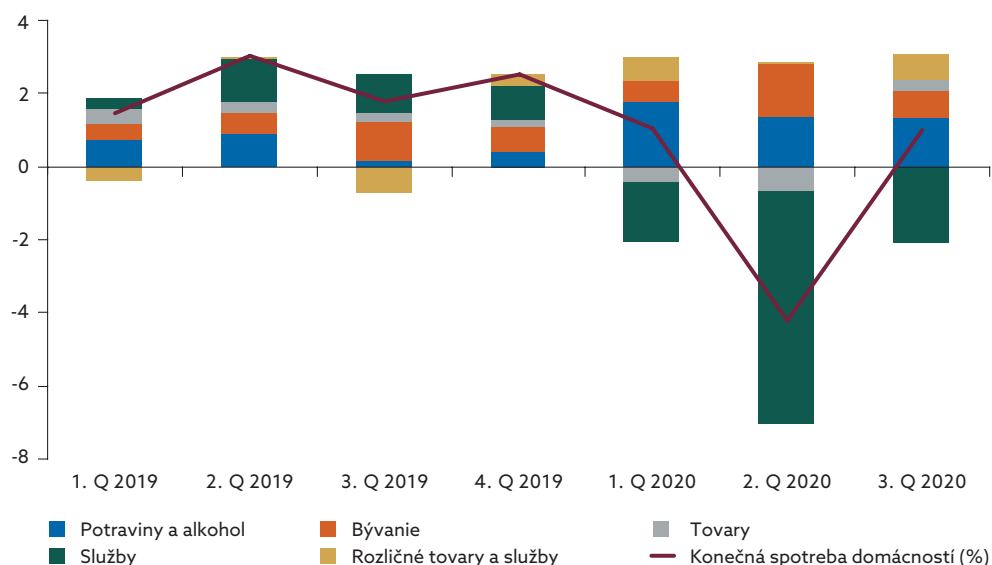

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Investičná aktivita v ekonomike sa po dvoch štvrťrokoch poklesu zvýšila o 9,0 % medzištvrtročne. V porovnaní s ostatnými zložkami HDP však investície (graf č. 11) stále zaostávajú za ich bežnými úrovňami. Podniky investovali viac prostriedkov ako v minulom štvrťroku hlavne do strojov a zariadení. Výraznejšiemu oživeniu investícií bránia pretrvávajúce problémy podnikov s likviditou a tiež nevyužitie výrobné kapacity. V rámci ostatných položiek sa výraznejšie zvýšili investície domácností do budov na bývanie. Potvrďuje to, že realitný trh pandémie výrazne zasiahnutý nebol a pravdepodobne sa realizovali aj odložené investície.

Graf 10

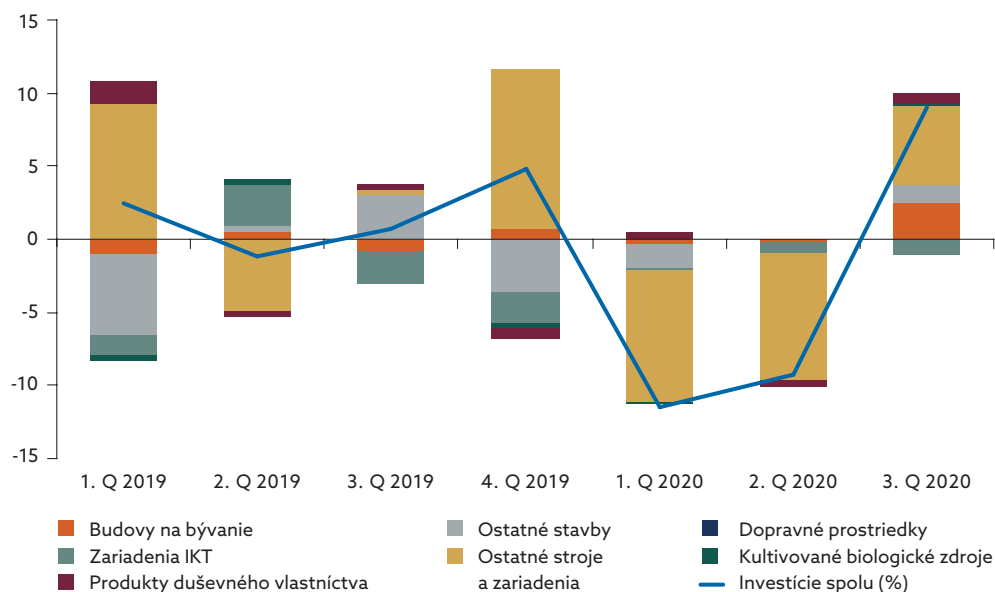
Spotreba domácností podľa COICOP (medziročný rast v %, príspevky v p. b., s. c.)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Graf 11

Tvorba hrubého fixného kapitálu (medzištvrtročný rast v %, príspevky v p. b., s. c.)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Mierne zhoršenie vývoja mesačných ukazovateľov v októbri naznačuje, že obnova ekonomiky by sa koncom roka mohla zastaviť (graf č. 12). V polovici októbra sa opäť sprísnilo opatrenia na zmiernenie druhej vlny pandémie. Dočasné zatvorenie väčšiny prevádzok ovplyvnilo okrem doteraz najviac dotknutého cestovného ruchu aj zvyšok služieb.

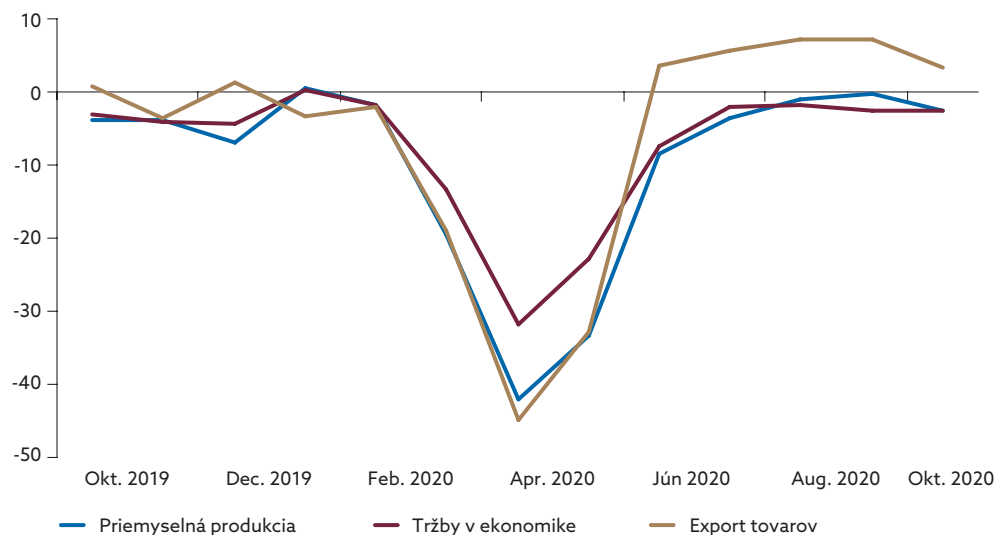
Produkcia slovenských podnikov v októbri mierne poklesla o 1,2 % medzi-mesačne (-2,5 % medziročne). Negatívny vývoj zaznamenali takmer všetky odvetvia. Najviac k poklesu prispel rafinérsky priemysel. Doteraz pozitívny vplyv automobilového priemyslu sa v októbri zastavil a jeho produkcia taktiež mierne poklesla. Sprísňovanie protipandemických opatrení v októbri sa priemyselnej produkcii nedotklo tak výrazne, keďže výrobné podniky mohli naďalej produkovať bez výraznejších obmedzení. Za poklesom produkcie treba preto vidieť najmä zhoršujúcu sa situáciu aj v okolitých krajinách a zrejme aj naplnenie odloženého dopytu počas minulých mesiacov.

Podobný trend môžeme pozorovať aj vo vývoji exportov tovarov, ktoré boli v októbri nižšie o 1,3 % v stálych cenách v porovnaní s minulým mesiacom (rast 3,2 % medziročne). Nástup druhej vlny pandémie a odkladanie investícií nielen u nás, ale aj v okolitých krajinách, sa prejavili v nižšom vývoze strojov a zariadení a elektronike. Na rozdiel od produkcie si automobilový priemysel dokázal v exportoch udržať pozitívny trend, keď jeho vývozy boli mierne vyššie ako v predchádzajúcich mesiacoch.

Zmiernenie vývozov prinieslo aj opätovné nízke dovozy tovarov a tak saldo zahraničného obchodu pokračovalo v rekordne kladných hodnotách aj v októbri (807,5 mil. €).

Graf 12

Vývoj ekonomických ukazovateľov (medziročný rast v %, s. c.)

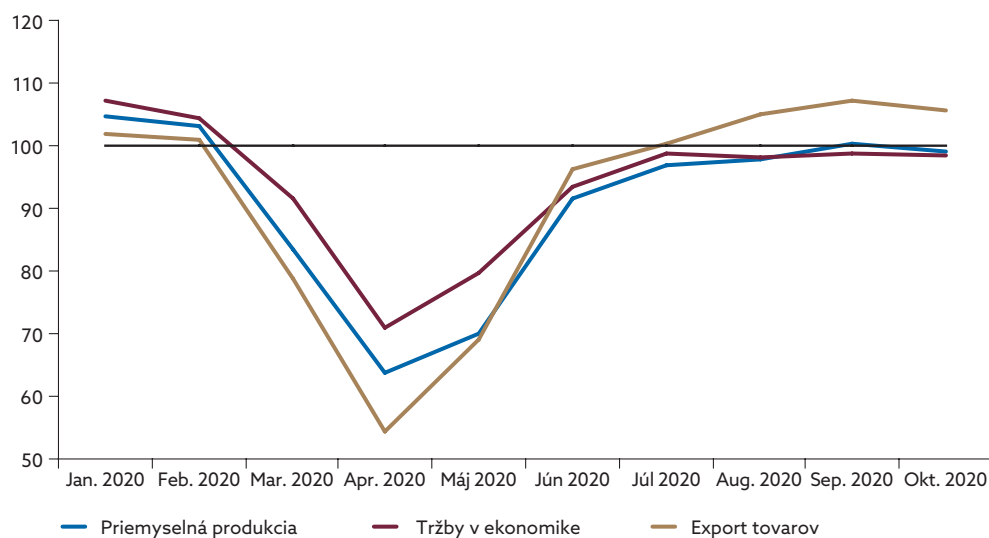
Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Priemyselná produkcia a následne aj exporty sa v porovnaní s letnými mesiacmi mierne znížili, nie však tak výrazne ako tržby obchodu a služieb (graf č. 13).

Celkové tržby v ekonomike kopírovali vývoj ostatných mesačných ukazovateľov. V porovnaní s minulým mesiacom sa mierne znížili o 0,4 % (-2,8 % medziročne). Opätovné uzatvorenie prevádzok koncom októbra však opäť zasiahlo doteraz najviac trpiaci sektor služieb a čiastočne aj obchodu. Tržby v ubytovacích zariadeniach sa prepadli o takmer polovicu a v reštauráciách asi o pätinu v porovnaní so septembrom.

Graf 13

Vývoj ekonomických ukazovateľov (index, 4. Q 2019 = 100)

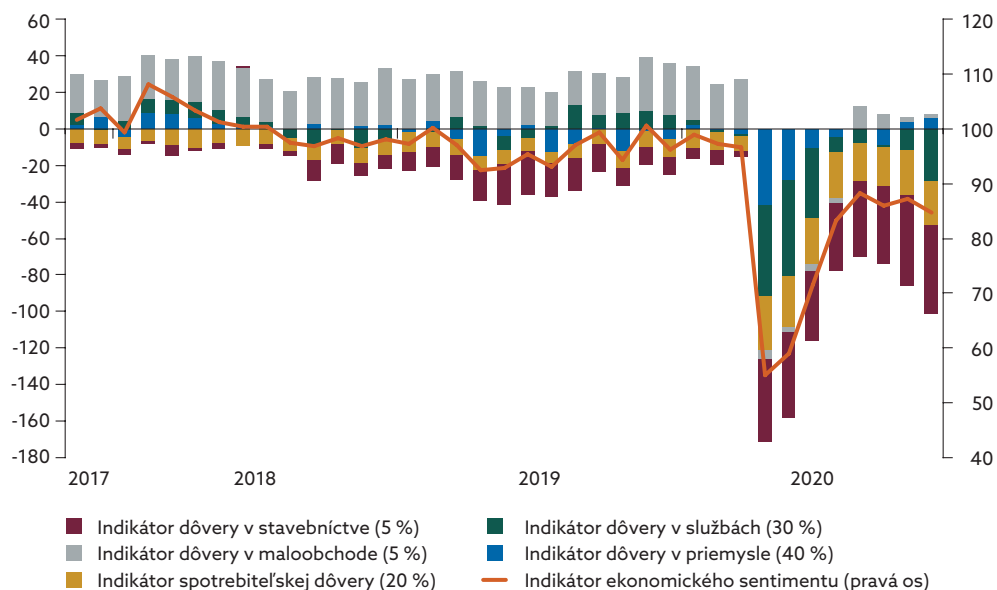

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Indikátor ekonomického sentimentu v novembri oproti predchádzajúce-
mu mesiacu **poklesol** o 2,6 bodu **na hodnotu 84,6 vplyvom výraznejšieho**
zhoršenia dôvery v službách (graf č. 14). Dôvera v priemysle, stavebníctve
a medzi spotrebiteľmi sa mierne zlepšila, v maloobchode zostala nezme-
nená. V službách sa výrazne zhoršili hodnotenia súčasného i očakávaného
dopytu, a to predovšetkým v oblasti umenia, zábavy a rekreácie i ubytova-
cích a stravovacích služieb. U spotrebiteľov s koncom roka jemne narástol
optimizmus pri hodnotení súčasnej finančnej situácie a plánov na väčšie
nákupy.

Graf 14

Indikátor ekonomického sentimentu (dlhodobý priemer 2000 – 2019 = 100)

Zdroj: EK

3.2 Trh práce

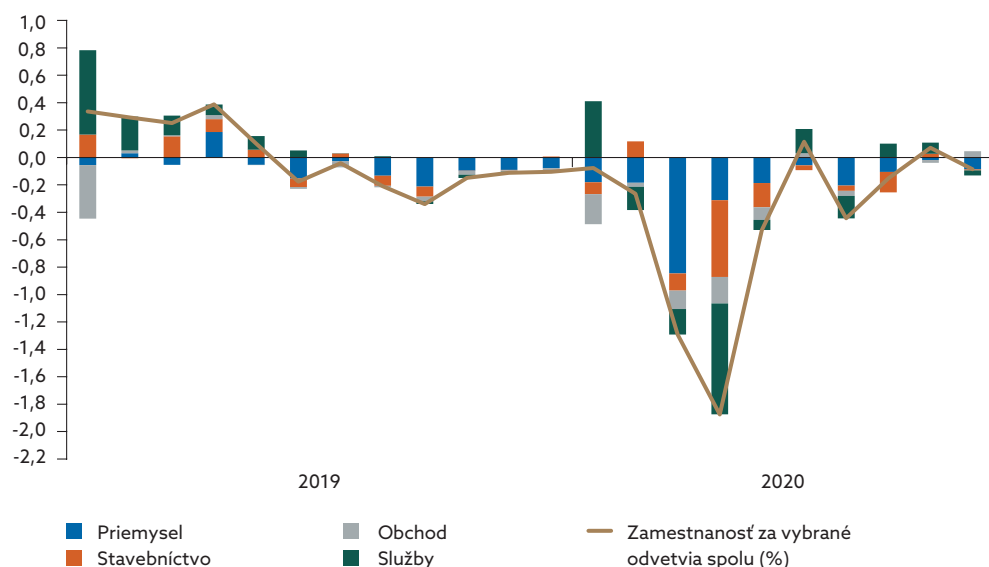
Zamestnanosť v 3. štvrtroku poklesla o 0,1 %. Zotavenie ekonomiky tak prinieslo väčší efekt pre domácnosti cez príjmy z práce ako prostredníctvom tvorby pracovných miest.

V októbri zamestnanosť mierne poklesla (graf č. 15). Pracovné miesta začali v októbri opäť ubúdať v dôsledku čiastočného lockdownu v ubytovaní a doprave. V priemysle došlo k miernemu zníženiu zamestnanosti, čo však možno pripísať do veľkej miery nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily, čo potvrdzuje box č. 1. Na druhej strane, nepatrne zvýšili zamestnanosť firmy operujúce v sektore predaja a opráv vozidiel, maloobchode a vybraných trhových službách.

Predstihové údaje za november sa prekvapujúco mierne zlepšili (graf č. 16). Súvisí to pravdepodobne s uvoľnením protipandemických opatrení po celoplošnom testovaní v novembri. Úrovňovo sú očakávania najlepšie od marca tohto roka, optimizmus však pravdepodobne vyprchá s opätovným sprísnením opatrení v prieskume začiatkom decembra.

Graf 15

Vývoj zamestnanosti podľa odvetví (medzimesačná zmena v %, príspevky v p. b.)

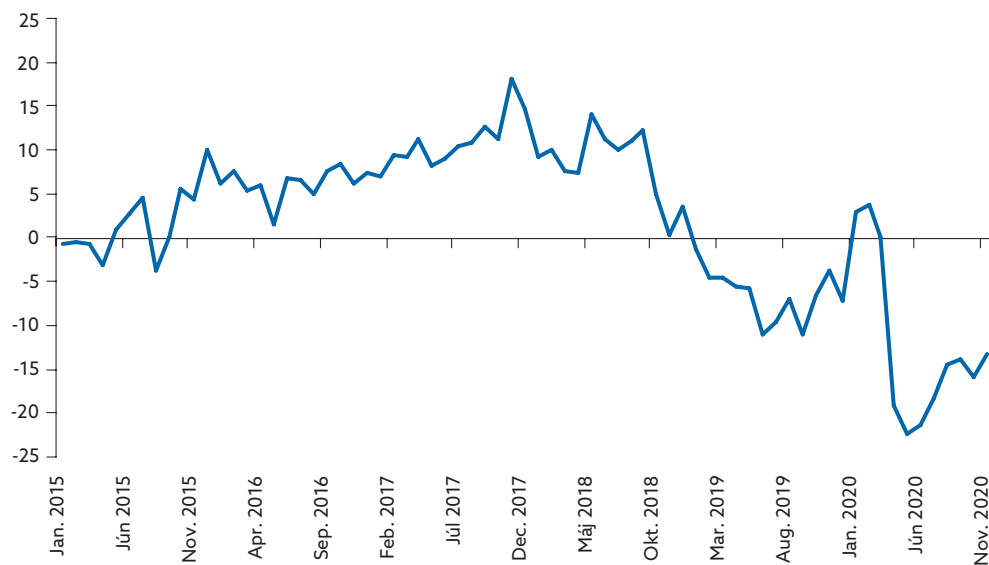

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Poznámka: Vývoj z mesačných štatistík je indikatívny, mesačná štatistika je nedokonalým indikátorom vývoja kompletnej štvrťročnej štatistiky.

Graf 16

Očakávania zamestnanosti (saldo odpovedí)

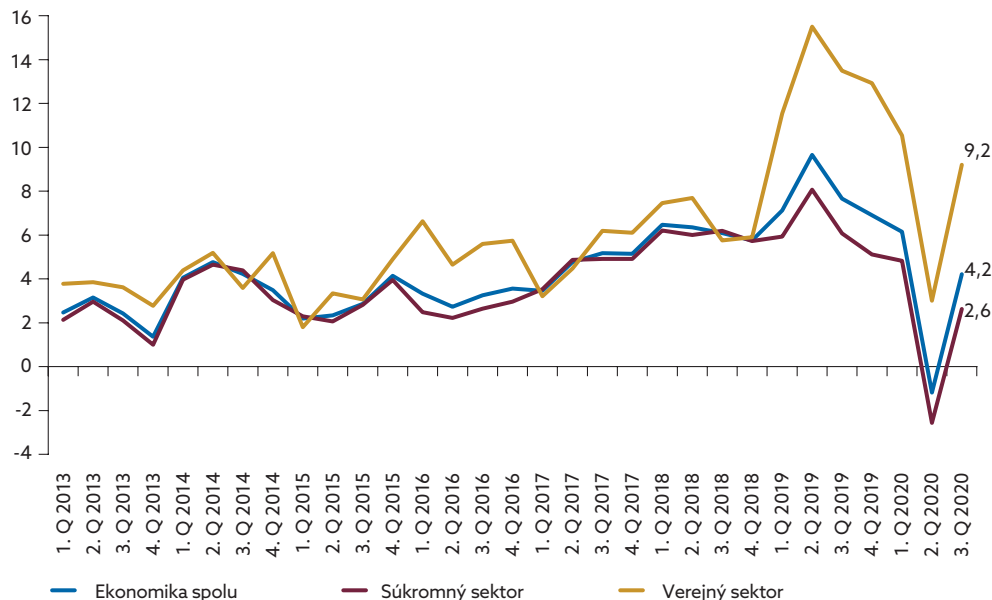
Zdroj: EK

Priemerná mzda za 3. štvrťrok dynamicky vzrástla o 4,2 %. Obnovil sa rýchly rast miezd vo verejnom sektore, kým mzdy v súkromnom sektore rástli opatrne (graf č. 17). V októbri badať spomaľovanie rastu priemernej mzdy za vybrané odvetvia. Spomalenie sa dotklo všetkých odvetví s výnimkou obchodu, kde mzda naďalej zrýchľuje svoju medziročnú dynamiku (graf č. 18). V kľúčovom sektore priemyslu sa po výraznom náraste v sep-

tembri opäť dynamika spomalila a zdá sa, že firmy sú aj v prosperujúcich odvetviach stále opatrnejšie pri nákladoch práce.

Graf 17

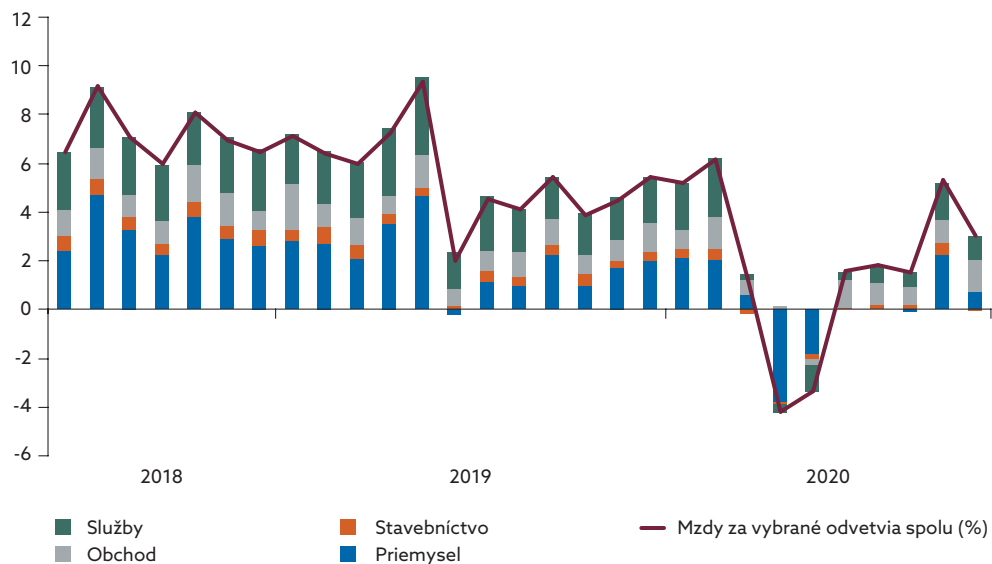
Vývoj priemernej mzdy v ekonomike (štatistické výkazníctvo, medziročná zmena v %)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Graf 18

Vývoj priemernej mzdy vo vybraných odvetviach (medziročná zmena v %, príspevky v p. b.)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Box 1

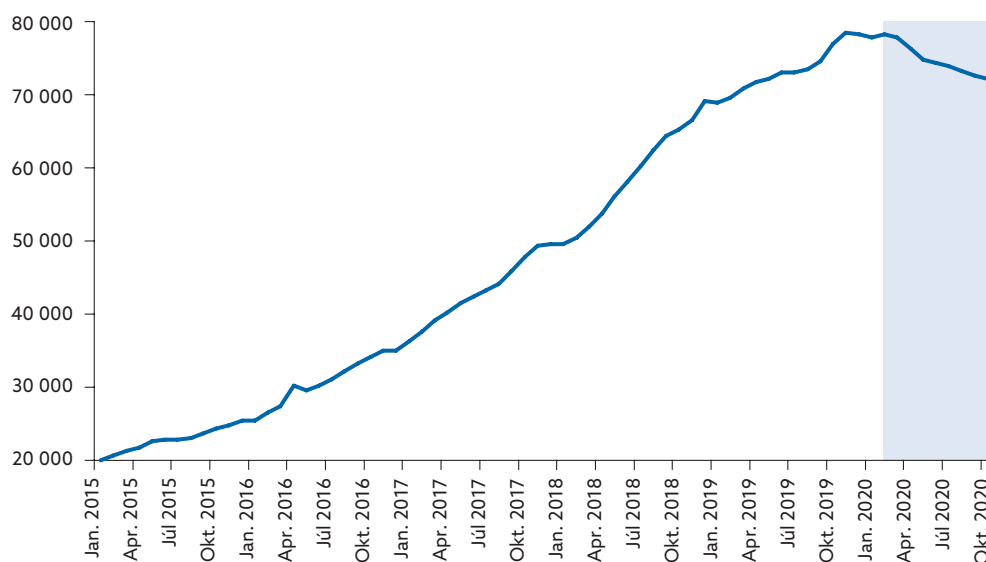
Dôležitosť dostatočnej ponuky práce na zotavenie ekonomiky

Zahraniční pracovníci chýbajú a v ďalšom období by mali pomôcť rýchlejšiemu zotaveniu ekonomiky. Bez nich by mohlo byť oživenie pomalšie. Pandémia spôsobila na trhu práce straty viac na príjmovej strane ako v počte pracovných miest. Súviselo to s prepadom počtu odpracovaných hodín. V zamestnanosti sa podarilo veľa pracovných miest udržať vďaka prijatým fiškálnym opatreniam. Zároveň však dochádzalo k presunu ľudí do neaktivity a obmedzenie cezhraničnej mobility viedlo k poklesu počtu zahraničných pracovníkov. V priebehu leta sa v dôsledku oživenia globálneho dopytu zvýšila aktivita v spracovateľskom priemysle. To malo za následok zvýšenie dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile v prosperujúcich odvetviach. Jedným z dôvodov je pravdepodobne pokles počtu pracujúcich cudzincov na slovenskom pracovnom trhu.

Podľa štatistík Úradu práce sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) od roku 2015 na Slovensku narástol počet pracujúcich cudzincov o takmer 60-tis. osôb. Kontinuálny rast sa zastavil vo februári, v dôsledku pandémie začal ich počet klesať a ku koncu októbra sa znížil takmer o 6-tis. (čo je asi 7,3 % so zahraničnej pracovnej sily). Približne 95 % tohto poklesu ide na vrub pracovníkov z Ukrajiny, Srbska a Maďarska.

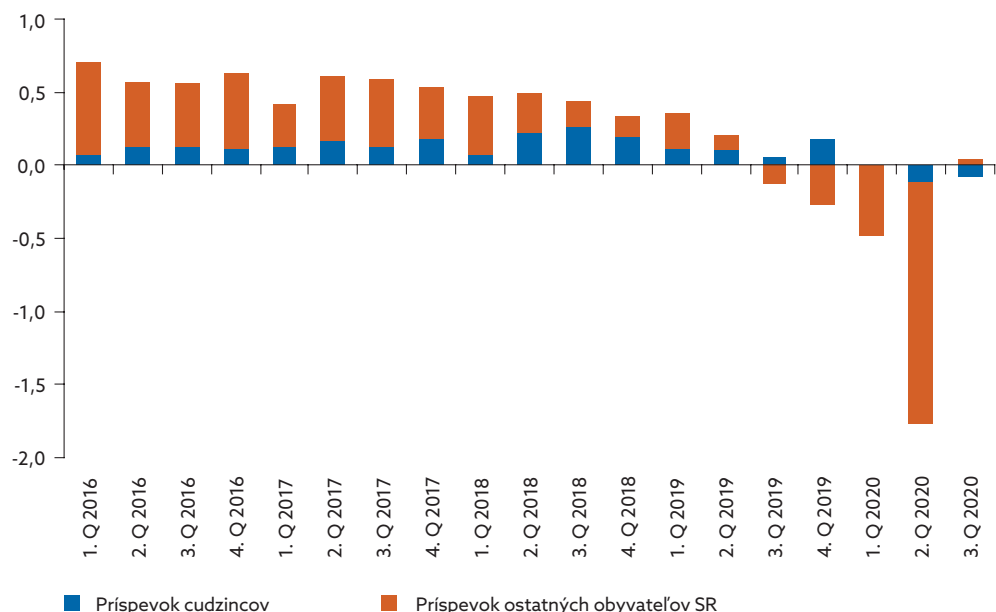
Graf A

Počet cudzincov zamestnaných na Slovensku (tis.)

Zdroj: ÚPSVaR, výpočty NBS

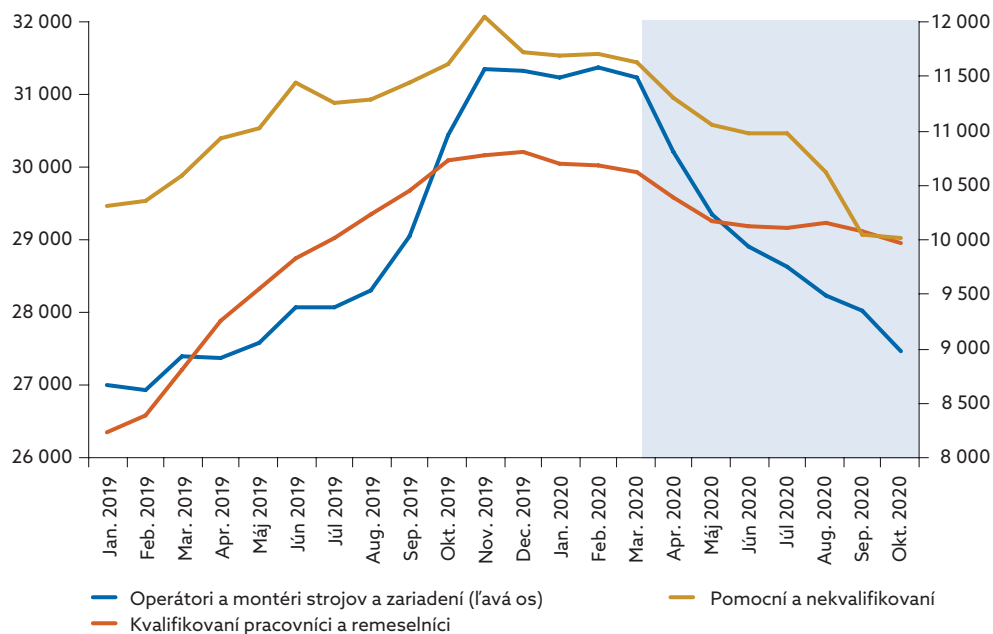
Graf B
Príspevky k rastu zamestnanosti (p. b.)

Zdroj: ÚPSVaR, výpočty NBS

Pohľad na profesie, z ktorých najviac ubudlo zahraničných pracovníkov, prezrádza, že sú to kvalifikovaní zamestnanci, remeselníci, operátori a montéri strojov a zariadení, ako aj pomocný a nekvalifikovaný personál. Je predpoklad, že pomocní a nekvalifikovaní zamestnanci pracovali prevažne v stavebníctve a kvalifikovaní zamestnanci a operátori sú zamestnaní v priemyselnej výrobe. S obnovením ekonomickej aktivity a rastom produkcie v priemyselnej výrobe sa obnovil aj dopyt po pracovnej sile v tomto odvetví. Vidno to aj na opätovnom raste voľných pracovných miest pre operátorov a montérov strojov a zariadení.

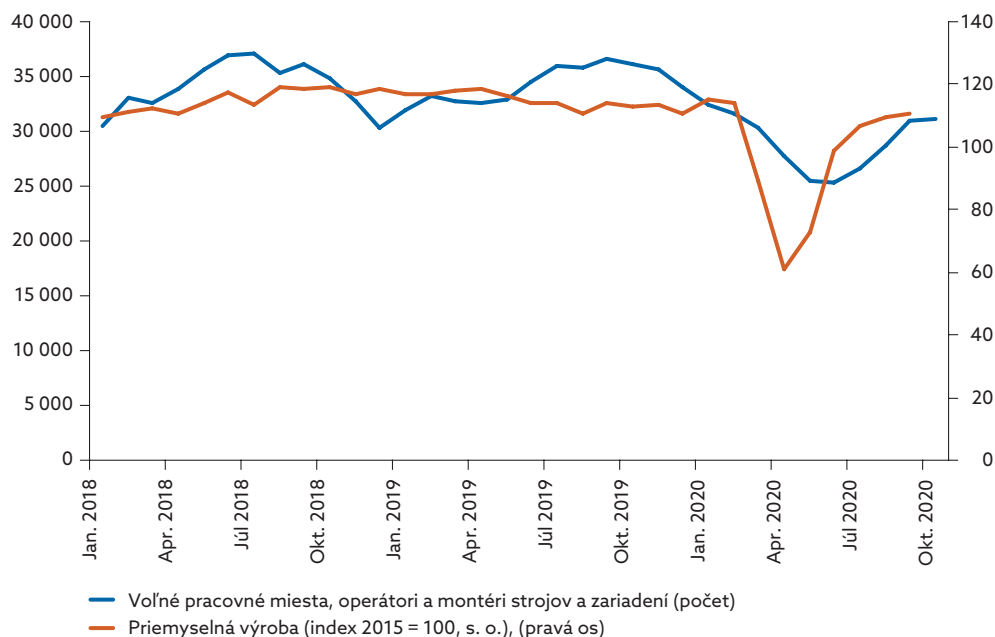
Graf C
Zamestnávanie cudzincov podľa profesií (tis.)

Zdroj: ÚPSVaR, výpočty NBS

Graf D

Voľné pracovné miesta a priemyselná výroba

Zdroj: ŠÚSR, ÚPSVaR, výpočty NBS

Odchodom cudzincov z týchto profesií zo slovenského pracovného trhu vznikol previs dopytu nad ponukou, čo nebolo možné nahradiť domácimi zdrojmi. Vznikla situácia, že je tu nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily. Ak by takáto situácia pretrvávala dlhšie obdobie a nepodarilo by sa vziať späť do aktivity viac ľudí alebo rekvalifikovať nezamestnaných, mohlo by to do určitej miery predstavovať obmedzujúci faktor pri očakávanom raste produkcie v budúcnosti.

3.3 Ceny

Rast cien sa v novembri mierne spomalil na 1,5 %, keď sa oslabila čistá inflácia¹.

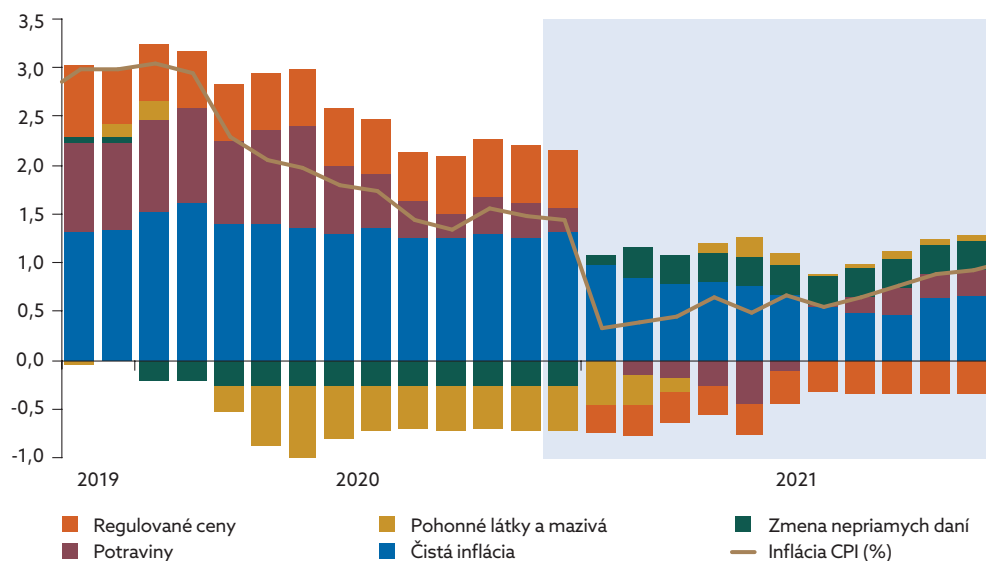
Medziročný rast cien potravín sa stabilizoval v blízkosti 2 %, ale v nasledujúcich mesiacoch by sa mal spomaliť. V prvej polovici roka 2021 by ceny potravín mali dokonca medziročne klesať (graf č. 19).

Čistá inflácia je napriek miernemu oslabeniu naďalej relatívne vysoká. Negatívny vplyv pandémie by sa mal premietnuť do jej spomalenia v januári 2021 (graf č. 20), ktorý je charakteristický najvyššou mierou preceňovania počas roka.

¹ Čistá inflácia je inflácia CPI bez energií, potravín, pohonných látok a administratívnych cien.

Graf 19

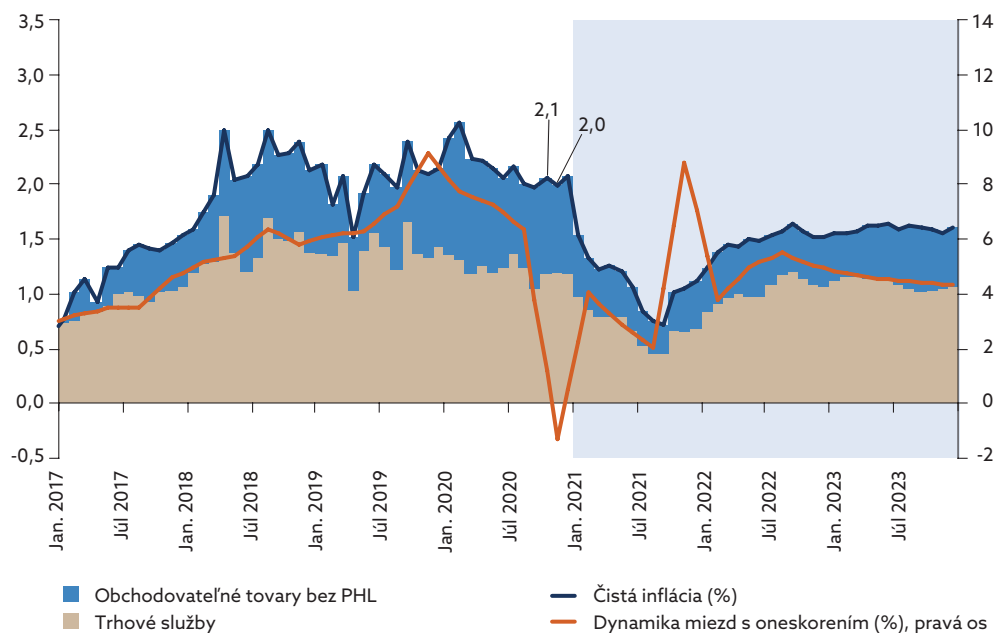
Štruktúra inflácie (medziročný rast v %, príspevky v p. b.)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Graf 20

Štruktúra čistej inflácie (medziročný rast v %, príspevky v p. b.)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Nízkú celkovú infláciu očakávame počas celého roka 2021. Začiatkom roka by mali výraznejšie klesnúť regulované ceny energií. Oslabený spotrebiteľský dopyt, pomalší rast miezd a nízke importné ceny by mali tlmiať pôsobit' na čistú infláciu.

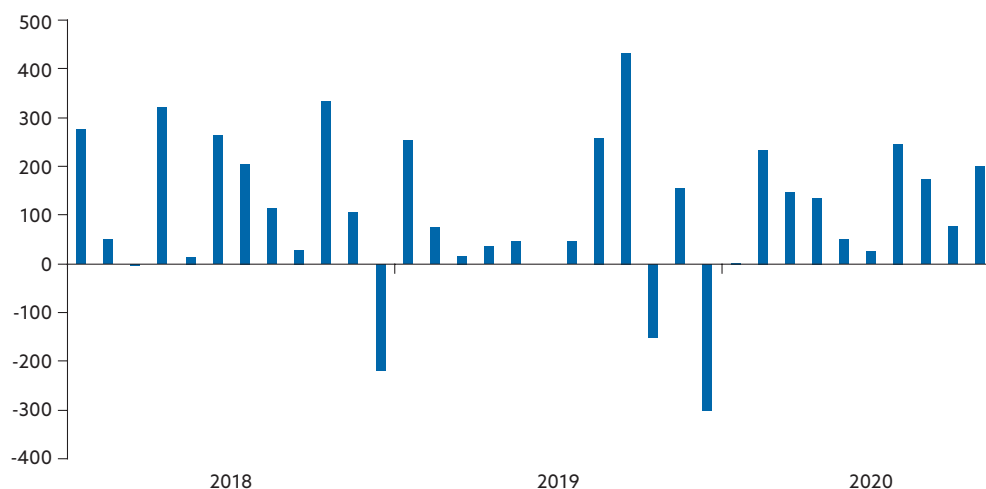
3.4 Úvery a vklady

Úverovanie nefinančných spoločností v októbri 2020 zosilnelo a do sektora prítiekol vyšší objem úverov (199 mil. €). Po mierne slabšom úverovaní v septembri zaznamenali viaceré odvetvia vyšší záujem firiem o bankové úvery (graf č. 21). Priaznivo sa objem úverov vyvíjal v priemysle, veľkoobchode aj v stavebníctve. Najvýraznejší rast zaznamenali ubytovacie a stravovacie služby, krízou najviac postihnuté odvetvie. Opätovné obmedzenie ich činnosti spojené s druhou vlnou pandémie a s tým súvisiaci prepád tržieb poháňali rast úverovania v tomto segmente. Dokumentuje to aj skutočnosť, že prevádzkové úvery nefinančným spoločnostiam výraznejšie zrýchlili medzoročný rast. Rastu úverovania pomáhali aj vládne záruky a uvoľnená menová politika.

V rámci eurozóny sa zaradilo Slovensko ku krajinám, v ktorých sa úverovanie nefinančných spoločností v októbri v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom zrýchlilo (graf č. 22). Dynamika úverov podnikov v jednotlivých krajinách je ovplyvnená špecifikami vývoja krízy COVID-19. Viedla k prepadu hotovostných tokov spoločností a prinútila firmy zvýšiť svoju závislosť od externého financovania. Rozdielny vývoj v jednotlivých krajinách čiastočne súvisel s nerovnomerným a oneskoreným šírením pandémie, čo viedlo k rozdielom, v akých sa realizovali potreby firiem v oblasti likvidity. Prispela k tomu aj diferencia vo veľkosti podporných opatrení v jednotlivých krajinách. Navyše aj banky, ktoré sa zapojili do prieskumu o vývoji ponuky a dopytu na trhu úverov za celú eurozónu, deklarovali, že vo 4. štvrtroku očakávajú vzhľadom na pretrvávajúci negatívny vývoj pandémie vyšší dopyt po úveroch podnikov a znížený dopyt po úveroch domácností.

Graf 21

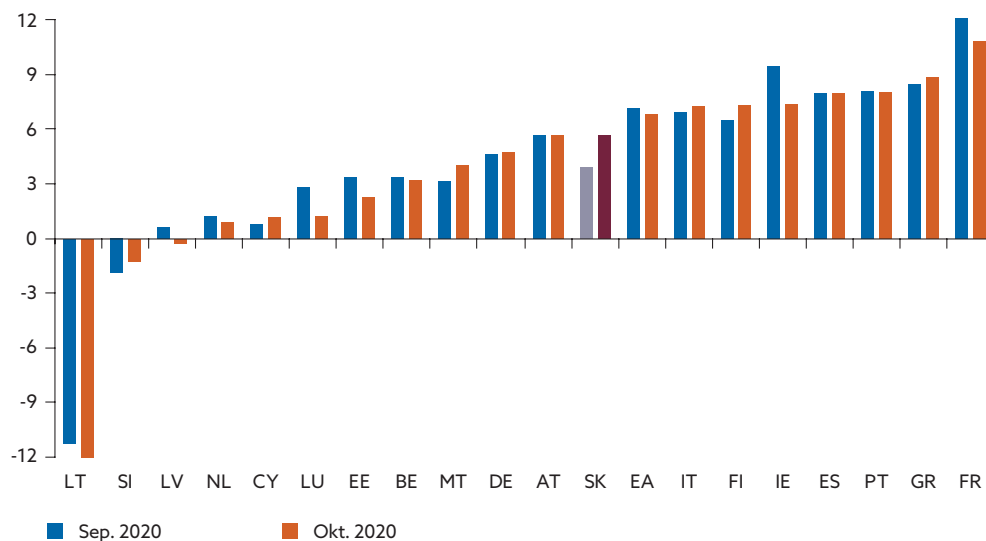
Mesačné toky úverov nefinančným spoločnostiam (mil. EUR)

Zdroj: ECB

Graf 22

Vývoj úverov nefinančným spoločnostiam v krajinách eurozóny (medziročný rast v %)

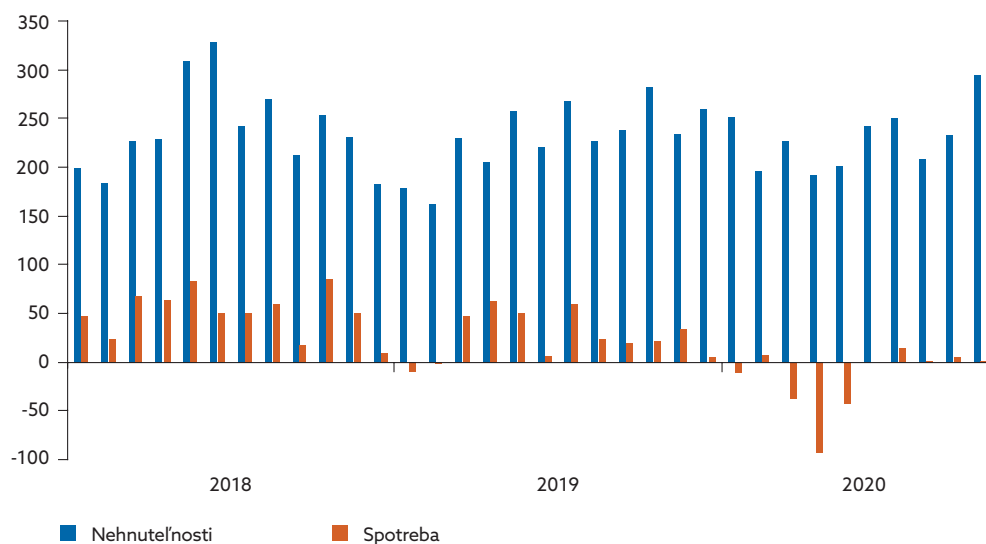

Zdroj: ECB

Dynamika úverov domácnostiam zostala stabilná. Klesajúci dopyt po úveroch na spotrebu kompenzoval vývoj v úveroch na nehnuteľnosti (graf č. 23). Dopyt po úveroch na nákup nehnuteľností je aj naďalej relatívne vysoký a stimuloval ho aj pokles úročenia (graf č. 24).

Graf 23

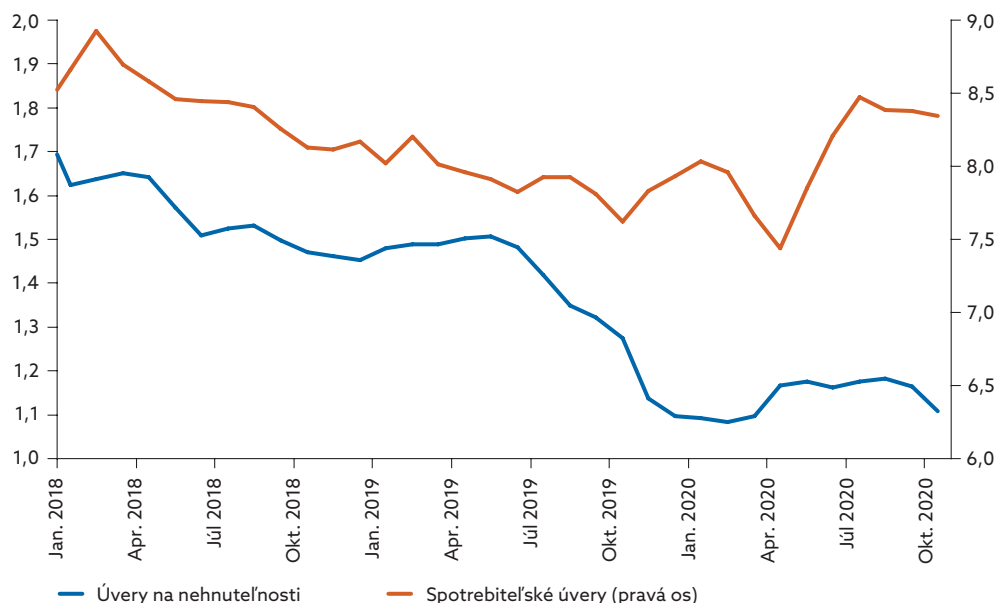
Mesačné toky úverov domácnostiam (mil. EUR)

Zdroj: ECB

Graf 24

Úročenie úverov domácnostiam (% p. a.)

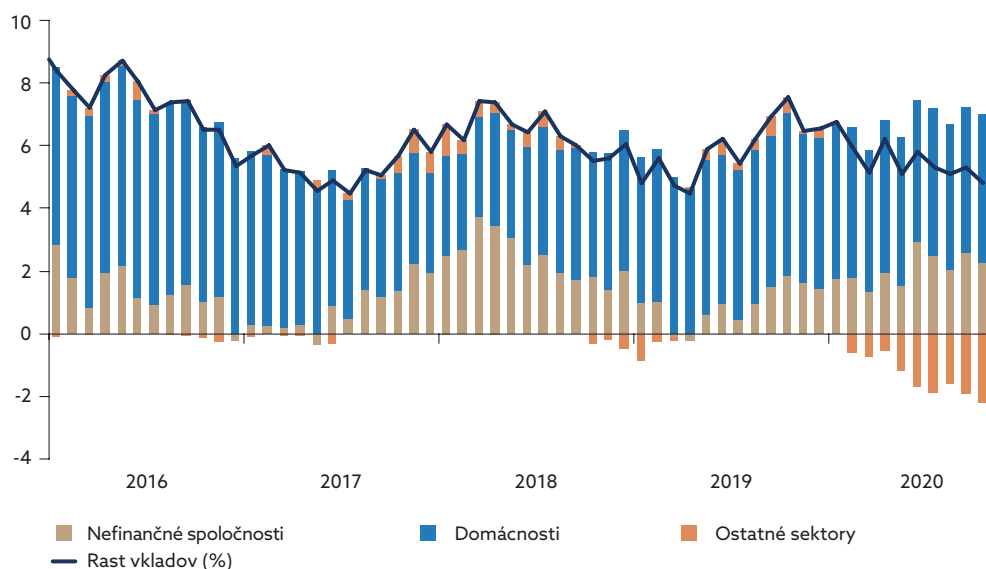

Zdroj: NBS

Medziročný rast vkladov súkromného sektora sa spomalil. Spôsobil to jednak pokračujúci pokles vkladov ostatných finančných sprostredkovateľov, ako aj zníženie dynamiky vkladov firiem (graf č. 25). Opätovne klesali vklady v ubytovacích a stravovacích službách. Aj napriek prílevu zdrojov z úverovania i vládny podporám firmám v tomto sektore vklady neustále klesajú. Externé zdroje nedokážu pokryť všetky náklady, ktoré im vznikajú pri obmedzení chodu prevádzok. Vklady domácností si udržali stabilný vývoj.

Graf 25

Vývoj vkladov (medziročný rast v %, príspevky v p. b.)

Zdroj: ECB, výpočty NBS

Základné makroekonomické ukazovatele SR

Tabuľka 2 Vybrané ukazovatele hospodárskeho a menového vývoja SR

(medziročné zmeny v %, ak nie je uvedené inak)

	Hrubý domáci produkt	HICP	Ceny priemyselných výrobkov	Zamestnanosť ESA 2010	Miera evidovanej nezamestnanosti ¹⁾	Miera nezamestnanosti z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie ¹⁾	Index priemyselnej produkcie	Tržby za vybrané odvetvia ²⁾	Indikátor ekonomického sentimentu (dlhodobý priemer =100)	M3 na analytické účely ³⁾	Úvery súkromnému sektoru ⁴⁾	Úvery nefinančným spoločnostiam ⁴⁾	Úvery domácnostiam ⁴⁾	Bilancia štátneho rozpočtu (mil. EUR)	Saldo verejnej správy (% HDP)	Hrubý dlh verejnej správy (% HDP)	Bežný účet (% HDP)	Obchodná bilancia (% HDP)	USD/EUR výmenný kurz (priemer za obdobie)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
2012	1,9	3,7	3,9	0,1	13,6	15,0	2,8	4,5	91,9	8,8	3,8	-2,3	10,3	-3811	-4,4	51,8	0,9	3,4	1,2848
2013	0,7	1,5	-0,1	-0,8	14,1	15,4	1,6	1,8	88,5	6,4	6,4	1,7	10,3	-2023	-2,9	54,7	1,9	3,9	1,3281
2014	2,6	-0,1	-3,5	1,4	12,8	14,3	3,0	2,3	99,7	2,5	7,7	1,9	13,2	-2923	-3,1	53,6	1,1	3,6	1,3285
2015	4,8	-0,3	-4,2	2,0	11,5	13,1	6,8	7,6	100,8	11,5	10,7	7,3	13,1	-1933	-2,7	51,9	-2,1	1,0	1,1095
2016	2,1	-0,5	-4,3	2,4	9,5	11,1	4,6	4,3	102,2	6,1	10,2	4,2	13,3	-980	-2,6	52,4	-2,7	1,5	1,1069
2017	3,0	1,4	1,9	2,2	7,1	8,3	3,3	3,9	103,6	7,8	10,5	7,8	12,4	-1220	-0,9	51,7	-1,9	0,7	1,1297
2018	3,8	2,5	5,0	2,0	5,4	6,6	4,3	6,0	100,5	5,1	9,4	8,2	10,7	-1182	-1,0	49,9	-2,2	-0,3	1,1810
2019	2,3	2,8	2,5	1,0	5,0	6,1	0,5	0,4	96,3	6,8	7,2	4,4	8,5	-2201	-1,4	48,5	-2,7	-1,0	1,1195
2019 Q4	2,0	3,1	0,9	0,5	5,0	6,1	-4,7	-4,0	97,0	6,8	7,2	4,4	8,5	-	-3,5	48,3	-2,2	-0,4	1,1071
2020 Q1	-3,6	2,9	2,5	-0,5	5,1	6,2	-7,4	-4,2	97,6	5,7	6,7	4,5	8,5	-	-2,9	50,9	-4,2	-3,4	1,1027
2020 Q2	-12,1	2,0	0,3	-2,6	7,1	7,9	-28,1	-20,8	61,9	7,2	6,3	5,2	7,5	-	-7,3	60,2	-1,4	0,1	1,1014
2020 Q3	-2,4	1,5	0,3	-2,5	7,4	8,2	-1,5	-1,8	85,8	7,0	5,5	3,9	7,0	-	.	.	3,0	2,9	1,1689
2019 Dec.	-	3,2	1,7	-	5,0	6,1	-7,0	-3,4	96,2	6,8	7,2	4,4	8,5	-391	-	-	-	-	1,1110
2020 Jan.	-	3,2	2,4	-	4,9	6,1	0,5	0,6	98,9	7,4	6,3	3,1	8,7	-95	-	-	-	-	1,1100
2020 Feb.	-	3,1	2,9	-	5,0	6,1	-1,7	-0,2	97,2	6,7	6,7	3,9	8,7	-626	-	-	-	-	1,0910
2020 Mar.	-	2,4	2,1	-	5,2	6,3	-19,6	-12,4	96,7	5,7	6,7	4,5	8,5	-824	-	-	-	-	1,1060
2020 Apr.	-	2,1	1,3	-	6,7	7,5	-42,0	-31,9	55,1	7,1	6,6	5,0	8,0	-874	-	-	-	-	1,0860
2020 Máj	-	2,1	-0,6	-	7,3	7,9	-33,3	-25,2	59,0	6,4	6,5	5,1	7,6	-717	-	-	-	-	1,0900
2020 Jún	-	1,8	0,0	-	7,4	8,1	-8,4	-4,9	71,6	7,2	6,3	5,2	7,5	-774	-	-	-	-	1,1250
2020 Júl	-	1,8	0,4	-	7,5	8,3	-3,6	-1,6	83,3	6,6	6,3	6,2	7,3	77	-	-	-	-	1,1460
2020 Aug.	-	1,4	0,1	-	7,5	8,3	-0,8	-3,1	88,2	6,4	6,2	5,7	7,1	-154	-	-	-	-	1,1830
2020 Sep.	-	1,4	0,5	-	7,4	8,2	-0,2	-0,8	85,9	7,0	5,5	3,9	7,0	-679	-	-	-	-	1,1790
2020 Okt.	-	1,6	0,8	-	7,4	8,2	-2,5	-3,8	87,2	5,8	6,0	5,6	7,0	-110	-	-	-	-	1,1780
2020 Nov.	-	.	.	-	84,6	-461	-	-	-	-	1,1840

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR, Európska komisia, NBS

1) Mesačné a štvrťročné údaje na základe sezónneho očistenia NBS

2) Stále ceny (sezónne očistené)

3) Agregát M3 na analytické účely zahŕňa pod položkou obeživo len reálnu emisiu v držbe verejnosti (podľa metodiky používanej do konca roka 2008)

4) Upravené o odpredaj a sekuritizáciu

Detailnejšie časové rady za vybrané makroekonomické ukazovatele:

(http://www.nbs.sk/_img/Documents/_MesacnyBulletin/2020/protected/StatistikaMB1220.xls)